

dober svetovalec, če sam kaj boljšega veš in premoreš. „Das Beste ist aber des guten Feind“ pravi moder nemški pregovor.

Od Vaše krepke in stanovitne pomoči torej, predragi gospodje po deželi, je odvisno, da postane „Gospodar“ slovenskemu ljudstvu priljubljen list, častno glasilo pravne stranke, zaupljiv voditelj v političnih in gospodarskih zadevah.

Prosimo še posebno, da nam zdaj ob času volitev, natančno naznanjate volilne možnosti, uspeh agitacije za naše kandidate in potem izid volitve na vsakem volišči, naj že bo uspeh kakoršen koli.

Zdaj pa še nekaj za le nekatere bralce „Sl. Gospodarja.“

Nastopilo je poslednje četrletje in g. opravnik sestavlja že v duhu bilanco za novo leto. Bilanca ne bo slaba, ako le vsak svoj dolg plača. Grdo bi pa bilo za „Gospodarja“, ako bi konec leta svojih računov v redu ne imel. Celó natihomoma torej le tistim, katere to zadeva, povemo, da je 72 deležnikov „kat. tiskovnega društva“ še na dolgu za 3. društveno leto, kar znaša ravno 360 gl. Naročnikov lista je pa 180, ki imajo — eden večje, drugi manjše oknice pri svojem imenu, kar pomenja, da je treba nekaj zadelati. Če se to pred zimo še zgodi, bode 150 gl. menj dolgá in v „Gospodarjevi“ kasi več blagá, kar je ob novem letu že zato dobro, da si ostanemo tudi za naprej dobri prijatelji. Dolžnik namreč po navadi upnika lepo ne gleda, ta pa onega ne. Bodi naj ta opomba dovolj.

Uredništvo in opravništvo.

Kandidatov na izbiro!

„Nesreča je razpor med tuji; med brati pa prokletstvo.“
Dr. Fischhof.

Mnogo kuharic presoljena juha — pravi pregovor. Nekaj enakega žuga Slovincem pri sedanjih volitvah v državni zbor. Povsod so se bili ustanovili osredni odbori za volitve: v Mariboru, v Ljubljani, v Gorici, na Isterskem, ter so postavili v soglasji z okrajnimi odbori kandidate, na Koroškem je to storilo slovensko pol. društvo „Trdnjava“ v porazumljenjski pravno stranko. Da bodo tudi nemškutarji tu in tam nemškutarskih ponudnikov ponudili ljudem, tema se ni čuditi, dokler je po Slovenskem nemškutarskih glavačev, ki mislijo, da Slovenci za druga na svetu niso, kakor da tujcem péte ližejo in se svoji narodnosti brž ko mogoče zneverijo.

In kakor da še mali peščici Slovencev ni zadosti, z nemčurji opraviti imeti, razglaša „Narod“ še tretji imenik svojih kandidatov ter jih Slovincem priporoča! Vsak pameten človek se vpraša:

Čemu še ta tretji imenik kandidatov, ko bi vendar vsi Bogu se morali zahvaliti, ako zmagajo povsod oni možje, katere so si domači odbori ali društva za kandidate postavili. — „Narodovci“ nam bodo odvrnuli, da jih priporoča Ljubljanski centralni odbor. Beseda je sicer prav nadata, a pomena pravega vendar nema. Temu odboru, kateri je le štel Vošnjakove politične prijatelje, ugovarjalo se je od vseh strani, pripoznala ga nijedna slovenska dežela ni! Vsakdo pa ve, da je pri postavljenji kandidatov prva reč: zaupanje, ki se pa ne da s kandidatom vsiliti, marveč mora še le ono kandidata podati. Ta „centralni odbor“ v Ljubljani še za Kranjsko veljave nema, kajti „Novice“ pišejo: „Obravnava zastran kandidatov s zastopniki tako imenovanega „centralnega odbora“ (Ljubljanskega) je prestala v tistem trenutku, ko je ta odbor v „Narodu“ razglasil tudi kandidate za Kranjsko.“

Morebiti se pa od „Naroda“ postavljeni kandidati odlikujejo po svojih načelih, morebiti zastopajo najvišje koristi slovenskega ljudstva? Odgovor na to dajo že imena same kakor tudi oklic, kateri jih priporoča. Pusté na strani imena pogledjmo oklic. Alj tu ne najdeš ne ene stvari, ki bi pametnega volilca pripravila, da se oklene moža, od „Nar.“ priporočanega. Če n. primer oklic poudarja, da „do višjega blagostanja le dospeti zamoremo po samopravi, omiki in svobodnem razvijanju duševnih in materialnih moči“, se to umeje samo po sebi, in mi kakor „Narodovci“ skušamo odpraviti ovire, ki nam vežejo duševne in materialne moči. „Naš program“, pravi „N.“, „je zapisan v srcih celega slovenskega naroda itd.“ Tega ne more nihčér verjeti, kdor bere „Novice“, „Danico“, „Gospodarja“, „Glas“, „Politik“, „Vaterland“ itd., v katerih se v brezštevilnih dopisih ugovarja „Narodovemu“ programu, iz katerega se je „Bog“ izbrisal; nasproti je pa prav slovensko ljudstvo z veseljem pozdravilo na vse strani pravični program „pravne stranke“, tako da je zares le ta program „zapisan z srcih“ ogromne večine slov. naroda.

Morda je jedro vse hvale, s katero „N.“ svoje kandidate priporoča, v tem, da so svobodomiselni, zgovorni in neomahljivi? Ne vganjajmo burk z besedami! „Svobodomiselni“ so prav za prav le oni možje, ki so pravični na vsako stran, kajti prava svoboda obstaja v tem, da se nikomur pravica ne krati. Druga je pa tista novo pečena svoboda, ki ne spoštuje ne Božjih ne cerkvenih pravic in postav, marveč zagovarja nepokorščino proti Bogu in vsemu krščanstvu. To pa je laži — liberalizem, najhujši trinog in zapeljivec ljudstva. Če je kandidat v tem smislu „svobodomiseln“, ga ne more in ne sme nijeden katoličan voliti! „Zgovorni“ in „neomahljivi“ so naši kandidatje vsi, le pomislimo Hermana, Kosarja in druge, ki tudi barem ravno toliko poznajo težnje in bremena ljudstva, kakor „Na-

rodovi“ ponudniki. Kar zadeva voljo in sree, pomagati ubogemu slovenskemu ljudstvu, bilo bi krivično dvomiti o tem pri katerem koli postavljenih kandidatov, le da vsakemu dano ni, z enakim vspehom za to delati. Od nas priporočeni g. Herman je v 12 letih, odkar zastopa Slovence, in posebno odkar je deželni odbornik, ljudstvu v korist toliko storil, da bi težko kdo v njegovih in naših razmerah več bil storiti zamogel. Njemu se imamo Slovenci zahvaliti za vsako drobtinico narodnih in materialnih pravic, ki so nam iz mize nemške deželne gosposke v Gradci padle. Njemu se ima ves Ptujski okraj zahvaliti za realno gimnazijo, mnogi Slovenec pa za službo na domačej zemlji. Ne bode li ta mož, ki pozna tako natančno vse težave, ki tarejo naše ljudstvo, vse krivice, ki se mu godé, ki ima sree za potrti narod, kakor malo kdo, ne bode li ravno on z večjo spredvidnostjo in odločnostjo za ljudstvo delal, kakor nja nasprotni kandidat, Ptujski advokat, ki je svojo besedo pregriznil, nasprotovaje Hermanu, kterega je podpirati obljubil? — In kakošne so koristi ljudstva, katere bi n. pr. v Celjskem okraju bolj zastopati mogel dr. Vošnjak, kakor pa kanonik Fr. Kosar, na Kranjskem pa dr. Razlag bolj kot grof Hohenwart? Tega ne vemo ne mi, ne premnogi drugi, pa to vemo, da so — liberalni kandidatje v cerkveno-pravnih vprašanjih, ki pridejo v drž. zboru na dnevni red, in bodo globoko segale v največje koristi ljudstva, silno nevarni možje, pred katerimi moramo naše katoliško ljudstvo resno svariti.

„Nar.“ je v štev. 216. iz „Tednika“ (!!!) posnel članek: „Nemškutarja ali Nemca nikdar ne volimo!“ Morebiti meri to proti g. Hermanu in grofa Hohenwartu, kterega „Nar.“ za Nemca šteje, kterima sta se torej nasprotna kandidata slov. krvi postavila? Kar to zadeva, mislimo mi in z nami slovensko ljudstvo vse drugače. Mi ne črtimo nobenega naroda, najmanj pa Nemce. Med Nemci je mnogo poštenjakov, ki so Slovencem dobri in za nas morebiti že več storili, kakor marsikteri Slovenec, ki se „narodnjaka“ babá. Nasproti pa štejejo med Slovenci, kteri so za čas visoko stali, tudi izdajalcev svojega naroda. Čudno zares je, da se gospodje „Naroda“ in „Tednika“ s poštenimi, nam pravičnimi Nemci pogajati ne morejo, z liberalnimi, brezverskimi Nemci se pa tako radi objemajo! — „Nemškutarjev“ tudi mi ne priporočamo in ne volimo, Nemcem pa, kakoršen je Slovencem pristrčno udani g. Herman, ustavljati se, največjega dobrotnika pri volitvah zatajiti, to bi zamogli le — bedaki!

Tako smo tedaj pokazali, da ni najmanjšega uzroka, zakaj da bi volilci druge može volili, kakor so jim priporočani v „Gospodarju“, „Novicah“ itd. In če vas kdo bega z drugimi imeni, recite mu kratko: O tem možu, ki mi ga ti vsiluješ, ne vem, kako da misli v cerkvenih

in verskih zadevah, ki so za vsacega katoliškega volilca tako imenitne, da le zanesljivemu možu glas dati, zastopanje mu mirno vestjo izročiti zamore.

Cerkvene zadeve.

„Propaganda“ v nevarnosti.

„Proganda“ imenuje se bratovšina v Rimu, ki ima namen, razširjevati nauk Kristusov med neverniki po vsem svetu, vnenje misijone vsestransko podpirati. Začela se je bratovšina za papeža Gregorja XV. l. 1622 in prvi ustanovnik bil je Španjec Valezij, ki je v blági namen vse svoje veliko premoženje sporočil. Papež Urban VIII. in naslednji papeži, kakor tudi pobožni svetni katoličani so ustanovitev še bolj obdarili, in postala je „propaganda“ najslavnejša naprava vsega sveta. Koliko da je ta ustanovitev za razširjenje kraljestva Božjega na zemlji storila, se ob kratkem popisati ne da. Ubogi misijonarji s svojimi revnimi srenjami med neverniki po vsem svetu so stoletja sem v propagandi iskali in našli potrebne pomoči.

In tudi tej, tako dobrotni napravi, ne prizanaša lahonska grabežljiva vlada v Rimu. Dopisnik v „Vaterld.“ piše, da vlada zahteva, naj bi se ves imetek propagande z državnim papirjem zamenil in to v treh mesecih! Ker propaganda ne spada med kloštre, katere vlada pleni in vničuje, je že zarad tega njeno zahtevanje krivično. Še večja krivica je pa kratek obrok, v katerem se zamenitev brez grozne zgube vršiti ne more.

Kljub šemaste postave, ki pravi, da je nedotakljivo in brez davka vse, kar je za vladanje sv. cerkve potrebno, je vlada vendar naložila propagandi, da mora od svojega imetka, ki je edino le cerkvi v pomoč, 42.000 frankov (blizo 17.000 gld.) takse plačati. Vrh tega še pa tirja vlada nov davek od učilišča, katero pripada propagandi, in v katerem se odgajajo učenci, ki so namenjeni za misijonarje po daljnih krajih svetá! — Še več. Vlada ne prizanaša tudi onim hišam propagande, v katerih razni redovniki za mlade misijonske pripravnike šole imajo, ker za te v velikem učilišču prostora ni. Ker so v teh hišah menihi učenci, menihom je pa v svobodni Italiji biti prepovedano, zapira vlada tudi te hiše, češ, da so to „kloštri“, izganja redovnike in prodaja hiše.

Vse to meri na to, vničiti blago ustanovitev propagande. „Vsiljenci“ — pravi dopisnik — „ki so iz začetka trdili, da hočejo v Rimu le posvetno stolno mesto imeti, se bojújo zdaj zoper osnovo svete cerkve same. Sovrašstvo zoper Boga in najgrša pohlepnost jih vodi pri vsem, kar počenjajo.“

To je le samo eden izgled tega, kar dela kruti nasilnik v Rimu dan na dan. In vendar je „Slov. Narod“ s tem stanjem tako zadovoljen, da je četrtek 18. septembra v posebnem članku ves